

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Július' 20-dikán 1819.

Frantzia Ország.

Blanchardné, az a' bátor aszszony; ki a' maga levegői hajózása által a' közönségnek sokszor szép időtöltést tsinált, Julius' 6-dikán magára nézve feletébb szomorú, a' néző közönségre pedig nagyon szörnyítő módon végzette életét Páris felett a' levegőben. A' Tivoli kertben a' mondott napra közönséges időtöltés lévén meghatározatva, egyebek között az is ki vala hirdelletve, hogy Blanchardné estve megvilágosított hajóval fog a' levegő égbe felemelkedni, és ott tüzi mesterséget vagy tűzjátékot fog tsinálni. Estve tizenegyedfél órakor mindenek készen lévén, a' bátor aszszony kellemetes fejr ruhába öltözködve 's fejr tollas kalappal, a' tsajkába beült 's szokott jelt adván zászlotskáját tsóvalva utnak indult, de a' golyobis nem bírván, a' kertben lévő fáknak vitte, a' hol az szszony a' teréhből kihányván; azután elég nagy sebességgel felemelkedett: hanem egy kis fellegen menvén által, ez a' lámpásait mind kioltotta, 's az utas a' nézők' szemei előtt eltűnt. Kihaladván a' felhőből, mesterséges tüzeinek égetéséhez fogott, mely nagyon méltóságosan kezdődött, de nem sokáig tartott ekképpen, mivelhogy a' felbatsátott rákéták közzül némelyek még égve a' golyobisra vissza estek, 's e' meggyuladván egyszerre lángba borult. A' lángoló golyobistól a' levegőben nagy világosság támadott, melynek látására a' néző sokaságot leirhatat-

lan borzadás fogta-el, 's a' Tivoli kertben oly félelmes zsibongás támadott, melyet leirni lehetetlen. Némelyeket, kivált az aszszonyszemélyeket tsak a' kország ki nem törte: sokan elájultak. A' sikoltozásnak nem volt vége. Nem is tsuda, mert jól lehetett látni, hogy a' golyobis meggyult, 's az aszszonynak oda kell lenni. A' lovas politzia azonnal a' városnak arra a' részére nyargalt, a' hova gondolni lehetett, hogy a' tsajka le fog esni. Egy fertály óra mulva a' tsajkában halva és összszerontsolódva vitték az aszszonyt vissza a' kertbe, a' honnét felevezett volt. A' *Rue-de-providence* nevű utzában a' 16-dik számú házra, 's onnét az utszára a' tsajkával egygyütt esett-le. A' tsajkából azért nem esett-ki, hogy a' kötelek által, mellyekkel a' tsajka a' golyobishoz volt kötötztetve, a' tsajkával özszekevergődött, 's abba fekve esett-le. A' ház fedelét, a' hova lesett, behojpasztotta. Ezen eset miatt azonnal minden éjjeli vigadozásoknak végét szakasztotta a' közönség. A' kertben még azután következett volna a' tüzi játék; ebből se lett semmi. Az egész azon végződött, hogy a' szerentsétlen' örökősei számára collektát tsinált a' közönség: de azután kinyilatkozott, hogy nem maradtak gyermekei, melyre nézve meghatározatott, hogy az özsze gyült summa egyéb czélra forditassék. A' szerentsétlen aszszony 45 esztendöt élt. Irásai között testamentumot találtak, melyben 50 ezer *Frantziából* álló vagyonát egy barátja leányának ts-

tálta. Azt gondolják némelyek, hogy mikor a' fáiba ütközött, azoknak ágai megzavarták a' rákéták állását, 's azért nem tartottak oly útat, hogy a' golyobisra vissza ne hullottak volna: hanem mások másként magyarázzák a' szerentsétlen történetét. Ezek azt mondják, hogy a' golyobis igen nagyon meg lévén töltetve, a' lyuk, mellyen az igen nagy megfeszüléskor a' gőz kijöhetett volna, a' felindulásakor nem hagyatott nyitva, 's fenn a' levegőben, hol a' golyobis már igen nagyon megfeszesegett vala, kitsapolódván, a' tűzjáték' meggyújtására határozatott égő kanócza kapott 's ettől gyuladott meg. Azt is mondják némelyek, hogy azon házban, melyre leest Blanchardné, némelyek rettentő kiáltást hallottak-le a' levegőből. Ezen emberek mondása szerint, mikor az utszán a' földről feivették, még néhány sohajtást tett. A' golyobis matériájának egy darabja még a' köteleken függött. A' szerentsétlenen sőt még a' ruháján sem látott semmi égés. Beszéllik, hogy eddig mikor a' levegőbe fel szokott volt evezni, mindenkor nagy bátorságot mutatott: most pedig, mint ha megérezte volna szomorú sorsát, felindulásakor így szollott valakinek, a' ki mellette állott: *Nem tudom mi az oka, de ma telyességgel nem érzem nyugtomat.*

A' törvénytánuoló' szálája Párisban még meg nem nyitattott 's az ajtaja előtt katona strázsák állanak. A' fogságra vitetett tanulóknak és Professorjoknak B a v o u x n a k vizsgálata még folytatatik. Az ő szabadon lévő tanuló társaik Jul. 3-dikán ismét gyűlést akartak tartani a' Thuillieria kertben, de lebeszélték rolla őket. Az úgy nevezett Oppozitzió-nalis újságlevelek nagyon gyalázzák a' tanulásra ügyelő biztosságot azért, hogy a' helyett, hogy a' hibás tanulókat, ha hibáztak, meg nem büntettette, a' tanulás-

nak pedig szabad folyamatot hagyott volna, inkább, hogy sem a' tanulást félbeszakasztatván, ekképpen legalább két ezer ifjúnak alkalmatosságot szolgáltatott a' korhelkedésre, melly minden gonoszágoknak a' kútfeje. A' mi egyéb cránt ezen tárgyat a' maga *morális* oldaláról tekintve illeti, a' két féle gondolkodást újságlevelek kimerithetetlenül belé bötstkoztak az erről való böltselkedésbe. Az Ultraroyalista írók átkokkal menkövezik az ifjú tudósokat, hogy miért akarnak tovább látni a' régi böltseknél: a' Liberális részenlévő írók ellenben nem gyözik őket eléggé magasztalni, azért, hogy fiatalok lévén, még is ily mérséklettséget mutattak hazafiui tüzeskedések mellett.

Metz városában Jul. 1-ső napján egy Frantzia Batalion, melly éppen ekkor ment vala be szolgálatra oda, az ugyan ott őrizeten lévő Helvétus katonákkal összeveszett, 's rútul megverekedett. A' Frantziák voltak az ingerlők; 15 ember kapott sebet.

A n g e r s városában szomorú játékbá illő történet fordult elő. Két fiatal jó barátok elmenvén hogy czélt löjjenek. Az egygyiknek, G o u c h e t nevűnek, akarata ellen sülvén-el puskája, 's a' golyobis a' másikat érvén ez a' földre esett. A' másik kést vévén kezébe, az ajtóra ezen szókat mettti: *Vigyázatlanságomért magam megbüntetem magamat*, 's azal puskáját ismét megtöltvén, magát agyba lövi. G o u c h e t, ki tsak a' vállán kapott vala sebet, a' tsattanásra magához jött, de későn, mert már barátját vérében féküdni szemlélte.

Példa arra, hogy a' Patkány marástól jó őrizkedni: S t e n a i b a n (a' M a a s vize mellett) egy hat hónapos gyermek három hetekig tartott rettentő kínlódás közben halt-meg, kinek böltsojébe magát egy patkány belopván, megmarta vala.

Ez a ház közel van a mészárszékhez, ahol a patkányok leginkább szoktak lakni. Ugyan itt a falra felmászáván fogaikkal a madarak kaliczkájának drótjait elgömböztették, s a madarakat belőle kihuzták és megették a patkányok.

Párisban ezen esztendő első négy hónapjai alatt 124 ember halt meg önnegyilkosság által, kik közt 33 aszszonyoszemélyek találhattak. Nagy részént lövés, köszén-gőzzel való fulasztás, vagy vízbeugrás által ölték meg magokat. Általában ezen négy hónapok alatt 41-gyel multa felyül a magok gyilkosa száma az előbbeni négy hónapbéliekét.

Párisban is Julius 3-dikán estve kezdte legerősebb a nép szemlélni az Üstökös tsillagot. Minden hídak, vízpartok s egyéb helyek, mellyekről az égnek északi pontja felé szabadon nézni lehetett, ellepve voltak néző sokasággal. Az Újságírók nagyon kigunyolták a tsillagvizsgáló tudósokat, hogy ily nevezetes vendégnek a föld golyobissához való közelítését a népeknek előre meg nem jelentették. Junius 12-dikén Marsiliában is felfedezett Pons nevű tsillagnéző tudós egy üstökös tsillagot: de e nem az, a melly nekünk Jul. eleitől fogva minden tiszta estve mutogatja magát.

Német Ország.

A Norimbergai újságveleek szerint Berlinben Julius 7-dikén hajnalhasadáskor több tanulóknak írásaik meglepettettek, lepetséttettek, s az előljáróknak által adattattak. Egy Dokornak írásait is mind lepetséttették s gondviselés alá vették.

A Bavariai Allgemeine újságban ez iratik (a Badeni) Freiburg városából Julius 7-dikéről: „Itt tegnap déltájban két tanuló, kik mind ketten az úgy nevezett Német Burschságnak tag-

jai, szállásaikon hirtelen elfogattattak, írásaik petsét alá vétettek, s magok az Universitas tömlötzébe zárattattak. Hasonlóképpen és ugyan azon időben más négy tanulóknak s egy aszszonyoszemélynek írásaikat is mind elvette a politzia, hanem csak az aszszonyt tartóztatta meg háziárestomban, a négy ifjakat elbótsátotta, pedig ezek is a Német Burschság tagjai. Ez a történet itt nagyon meglepte a közönség figyelmét. Mondják, hogy a dolog egy idegen Udvarnak eszközléséből történt volna, és hogy Carlsruhében egy Biztosság rendeltetett ki, a melly ezen eszközökkel öszszetsatolásban lévő foglalatoskodásokat teszen, s a melly Biztosságnak tagjai között van, egy idegen Követségi személyen kívül, Gieszeni Professor Arens Uri. Heidelbergában s az egyéb Német Universitasokon is hasonló vizsgálódások alá vonatott a Német Burschság. Hanem ezen hírekre nézve még most semmi bizonyos ítéletet nem lehet mondani. Azt, hogy a tanuló írásai előkivántattak, s néhány tanuló fogságra téteettek, némelylek, kiváltképpen a tanuló, az Universitas törvényeivel s a Constitützióval is ellenkező dolgokat tartják lenni, s felindultak érette, kivált midőn azt látták, hogy az estvének elkövetkezésével a politziai katonaság strázsája, Landwehr katonasággal is megerősítettett, mint ha éjjelre kelve valami nyughatatlanságtól kellett volna tartani. De telyességgel semmi lármá nem történt. Estvéli sétálásközben az utszán a politziai ház előtt öszszetsoportoztak a tanuló, s nézték, hogy az új intézeteknek mitsoda mozgás lehet a következése, de nem lett egyéb legnagyobb tessenégnél. A vizsgálódások ma kezdetek folytatatni, de mindenek oly jó bizodalom által tápláltatnak, hogy legalább Heidelbergában a Német Burschságnak

semmi veszedelmes mesterkedési iparkodását észre nem fogják venni.

Egy más tudósításból ezeket közli a' nevezett Bavarus újság ugyantsak Badenből: — „Tudjuk, hogy a' Frantzia ármádánál egy Bádeni fegyveres osztály is találtatott, mint segítő sereg, Spanyol Országban, a' melly osztálynál volt R u t s c h m a n n nevű Kapitány is a' Kompaniájával. Ő az akkori idő zűrzavaros szabadságával élván, Virgiliusnak *Blumauer* által travestáltatott *Aeneis*ét Spanyol nyelvre által fordítván 's kinyomtatattván, akkor módot is eleget talált közközre indítására. Mi lett azonban a' következése? az, hogy *Rutsehman* Ur nem régen a' Nyomozószerék' elejébe meghivattatván, 's mint természetesen gondolni lehet meg nem jelenván, *in effigie*, vagy a' képe, annak módja szerént megégettetett, 's effelől a' Nagyhertzei Országlás is, törvényes úton tudósított.“

A' Hassiai Nagyhertzezségben oly rendelés hirdettetett ki nem régen közönséges újságlevelekben, hogy az az 1774-ben adatott törvény, hogy a' polgári és paraszt születésű fíjúknak tanulni szabad ne legyen, mostanában eltöröltetett.

A' Moguntziai újság azt erősíti, hogy Patikárius Löhningtől egy személy megterhesedvén 's ezen büntételért fenyítő házba vitettvén, ezen dolog forralta volna fel oly nagyon Löhningben a' bosszúállást, hogy egy fő kormány mellett ülő embernek meggyilkolásán iparkodjék.

Minckutánna a' Német *Bur sch s á g* ról a' feljebb felhordott diribdarab tudósításokat a' megnevezett Ujságlevelekből összezeirkáltuk volna, akkor akada kezünkbe a' Pruszsia Közönséges Status-

újságban, az itt következő, Julius' 13-dikán költ tudósítás: —“

„A' titkos de már kinyilatkozott demagogicus öszszetsatolódásoknak és mesterkedéseknek további felfedeztetéssekre Pruszsziában 's egyéb tartományokban tétetett vizsgálódások 's egyéb elővetetett eszközök nagyon fontos és tökéletes bizonyságok által nyilván kinyilatkoztatták azt, hogy valósággal fennálljon ez a' revolúziós és árulást tárgyazó iparkodás (a' tudósítónak kifejezése szerint *tendentia*), 's a' Német Haza' számára elszánt 's több ízben tanátskozás alá vétetett Constitúciónak egész plánuma elfogattatott. Ezen plánumból kilátszik, hogy a' célzott eszközök nem tsak a' Studenseket és Studensi öszszetsatolódásokat tárgyazó tekintet' határai közzé vagnak szorittatva, minthogy közzülök tsak néhány öszszetsatolódások vagnak nagyobbadon vagy kevesebbé belébonyolítatva, 's a' mondott eszközök által érdekelteve: hanem egyéb eránt még most az ő szélesen kiterjedő 's mélyen bebotósá'kozó demagogus mesterkedéseknek ágazataira, a' nélkül, hogy a' nagyon fontos és jóltévő vizsgálódások által való célzásnak ne ártsunk, szorosabban és érthetőbben ki nem botsátkozhatunk.“

S v é t z i a.

Junius' 24-dikén, mint Sz. János napján, mind azok a' Svétziai gyalog Regimentek, mellyek a' *Bon ar ps h e d i* lógerben fekszenek, nemzeti új zászlókat kaptak, mellyeknek kiosztatása fényes pompával ment véghez. Tizenkettődfél óraker az egész sereg paradéban talpon állván, a' gyalogság négy szegletű kinyílt testet formált, melly a' lovasság által lópatkó formájú kanyarodással vétetett körül. A' Királynak megérkezésekor tétetett tisztelet után, minden Regimentek' Kommandánsai ő Felsege elejébe jöttek

és sorba állottak. A zászlókat a sereg második Kommandánsa General-Lajtnánt de Possa adogálta által a Királynak, ki azokat ismét egygyenként a Fő Kommandánsnak a Koronaörökösnek Princz Oskárnak, e pedig rendre az Oberstereknek adta kezekbe, melly közben a Király ekképpen szollott: „Mond-meg az Oberster Uraknak, hogy ezen nemzeti színnel ékeskedő zászlók, mellyeket most által vesznek, nékiek mind örökönörkökhé a haza védelmezésére öszszetsatolódásul szolgáló jegyek, s ha a környülálás úgy kívánja a Haza betsületének, függetlenségének, és szabadságának ellenségei ellen vezérlő kalauzok legyenek. — Azután a katonaság megesküvése, továbbá nemzeti muzsika, s lovasság trombitálása következtek, mellyeket 48 ágyulövés rekesztett-be. A levegő eget ezen kiáltás harsogtatta: *Isten tartsd-meg a Királyt!* s a tábori papok, kik a Király jobbjá felől állottak, reá kezdetek a *Te Deumra*, melly után tábori imátság s predikátzió következtek. A tábori Fő Pap ily szavakon végezte beszédjét: „Isten! adj hoszszas békességet ezen szigetnek: de ha valaha ezen zászlóknak tsakugyan ki kell ellenségeink „előtt eresztetni, ekkor adj nekünk vagy „győzedelmet, vagy halált.“ Az egésznek puska-tűz és 256 ágyulövés vetett véget. A régi zászlók Stockholmba a fegyveres házba tétettek-le.

Spanyol Amerika

Azon Anglusokat, kik a Mac-Gregor vezérlése alatt *Montebello* várát annak Kommandánsa árulása által oly könnyen megvették vala, vezérjeknek éppen ily gyalázatos vigyázatlansága miatt az a szerentsétlenség érte, hogy a Spanyol Generalis Hoare a Panamai, Chagrei s egyéb várbéli őrző seregeket magához vévén, őket valami 1000 vagy 1200 emberekkel, Máj. 1-ső éjtszakáján a hegyek

közzül oly véletlenül meglepte, hogy Mac-Gregor maga is 20 lábnyom magaságú ablakból szökven-ki, tsak 12-töd magával futhotott-el s tsak uszás által jutott a kikötőhelyben lévő hajókhoz. A Spanyolok májd semmit se' vesztek; az Anglusok közzül tsak tiztek 57-ten öletettek vagy sebesedtek-meg, avvagy fogattattak-el.

B é t s.

Azóla, hogy itt a belső város és Leopoldstadt között az új híd építésén dolgoznak, az embereket két, úgynevezett repülő-hidon hordják által meg által. A múlt pénteken estvéli 7 óratájban történt, hogy az egygyik hidasnak a karja, a hátokat neki támasztott emberckkel ki-törvén, néhány (némelyek szerint 8) emberek hátrafelé a Dunába estek, hanem egyszerre számos tsajak sietvén segítség-ekre, szerentsésen kifogdosták őket, mint halljuk minnyájókat.

A Székes-Fejérvári Nemzeti Magyar Játszó Társaságnak, — melly mind a Pesti és Budai, mind az itteni Német Ujságok szerint újokban a Pesti és Budai Theátromokon köz kedvességet nyert — nevezetes Tagjai, u. m. (betű rend szerint) *Balogné* Ifjú Assz., *Éder*, *Horváth* Urak, *Kántorné* Ifjú Assz., *Komlósi*, *Köszegi*, *Murányi* Urak, *Murányiné* Ifjú Assz. és a két *Nagy* Urak — e napokban ide megérkeztek, hol a Theátrumi előadásoknak, mint régen gyakorlott szép mesterségeknek több ágai közelitenek a tökéletességhez. A méhek szorgalmához hasonlítható buzgósággal látogatnak minden most Játékokat adó Theátromokat, s méltán reményljük, hogy hazafiúi szent tüzzel tett utazásoknak gyümöltseit a Nemzet megeledésére, és a Társaságot nemes megkülömböztetéssel gyámolító Tek. Fejér Vármegye díszére által plántálják a Nemzeti Játékszínre.

Erdély.

Szamos-Ujvárról. Tetszett a' szent kötelességhez vonzó fáradhatatlan törekedése ösztönéből Mélt. és Fő Tiszt. Rudnai Sándor Erdélyi R. Catholicus Püspök, Status Actual. és Guberniális Consiliarius ő Excellentiájának az egész Országbeli Ekklesiákat meglátogatni, 's ezen alkalmatossággal ezen Várost is Június' 26-dikán dél utáni 6 óraker személyes jelenlétével diszesíteni. Megértvén ezen nagy, és ohajtva várt kedves Vendégnek Szent Benedekről való közelftését a' Szamos-Ujvári szerentsétlenek várának érdemes Commendánsa Méltóságos L. Báró Josintzi Jósef Úr ő Nagysága, azonnal sietett ő Excellentiájának tisztelésére jó előre kimenni. Ki is a' tisztelt Vendéget számos kísérelőkkel, Déés, és Szamos-Ujvár Városai között találván, egy háládatossággal elegy buzgó beszéddel idvezlette, a' melyet ő Excellentiája a' leg nagyobb kegyességgel, és megelégedéssel elfogadván, azt köszönettel viszontagolta is. Ez után a' Mélt. Báró Commendáns Úr is kísérelője lett ő Excellentiájának, a' ki is midőn az ügy nevezett Széplaki tetőre felérkezett volna, ottan a' Mélt. B. Commandans Úrbólts rendeléséből a' tsinos Uniformisba öltözött Vár katonái által három Salve lövéssel tiszteltetett: ezt követte a' Vár környékén lévő ágyuknak durrogása is. Ilyen nagy örömek között kísértetvén ő Excellentiája a' Város határának széléig, ottan az egész Nemes Tanács a' legnagyobb tisztelettel fogadta, nevezetesen a' Nemes Város érdemes Fő Birája Karátson Kristóf Úr, egy fontos beszédet tartott, mellett nagy megelégedéssel el is fogadott ő Excellentiája. Ezt követte egynéhány rem béli

Vivát kiáltás, mely alatt folytatván útját a' város felé, a' Szamos-Ujvári nemességéből álló lovas Bandéri umismagyar Uniformisban, zászlónak lobogása alatt, valamint a' népnek sokasága és számos kocsik is kísérték ő Excellentiáját. A' Város végén pedig a' Clerus egész processióval fogadta el, 's ilyen buzgó solemnitások között, megérkezett ő Excellentiája szerentsésen a' Szamos-Ujvári Fő Tisztelendő Plébánus és Esperest Urnak házához, a' több számos Uri Vendégek is kirendelt szállásokon megtelepedtek. Azon este a' Város egy diszes Illuminációval ékesítette a' Tanács házat, és annak egész kerületét. Más nap jó reggel ő Excellentiája szent kötelességihez látott, azután pedig a' több Templomokat, Kápolnákat, Ispotályt, Oskolákat, a' Tanátsházat, annak leveles társját, a' leg nagyobb figyelmetességgel megvizsgálta. Tele volt az egész Publicumnak szíve az ő Exc.ja kegyességével; örvendett a' község, hogy egy ilyen nagy és kedves Vendéget kebelében láthatott, a' melyet az is bizonyított, hogy az ő Exc.ja nagyobb tiszteletére, 's számos jelenlévő Uri kísérelői számokra, a' Nemes Tanács pompás asztalokat adván, sok tele poharak ürítették ki Felséges Urunknak, Aszszonyunknak, hosszas Uralkodásokért, és a' Püspök Úr ő Excellentiája Püspöki székének sok esztendőhig lejendő birásáért, mind annyiszor az ágyuk szolván. Szent kötelességét elvégezvén, Junius' 23-dikán a' midőn semmi fáradtságát nem kéméllette, hogy Szent Hivatalának megteleljen, minekutánna a' nagy Templomban két harangokat megszentelt volna, reggeli 10 óra után a' Várbéli Kápolna megszemlélése, és a' szerentsétlenn raboknak vizasztalására sietett, holott is elsőben a' Mélt. Báró Commandáns

Úr által készíttetett és a' Várba bemenő hid előtt sok szép virágokból és Borostyánból mesterségesen egybe font boltozat forma alkotmányt meglelégedve szemlélte; az alatt a' kotsik bé menvén, ezzel szemben állott a' vidám meglelégedést ábrázoló boltozattal felemelt Triumphális kapu előtte, melly felett állott az ő Excellentiája Méltóságos Familiája, Ősi, és Papi érdemeinek betses Tzimere, a' mellyet fedezett egy Ró'sa koszoru, ez alatt olvastatott a' háladatosság áldozatjára készített felül irás. Ezek alatt béérkezvén ő Exc.ja minekutánna a' Méltóságos Báro Commendáns Ur bezzédjével megtisztelte, pushák ropogásai között fogadtatott el, holott is mindjárt a' Kápolnába bémenvén, 's annak ékeségét, és tisztaságát örömmel szemlélvén, azonnal Apostoli munkájához fogott, azt a' leg nagyobb buzgósággal, a' szerentsétlen raboknak nagy lelki vigasztalásokra, példáson el is végezte. Ez megesevén, a' Méltóságos Commendáns Ur lakhelyét is, számos Őri késérőivel együtt megtisztelte. Onnan a' szerentsétlen rabok ispotályait, azoknak fogházaitak meg szemlélvén, mindenütt a' vigasztalásnak nyomdokait hagyta maga után, sőt még a' büntetés borzasztó üregében terhes lántzok között sinlödő, és halálát sohajlások között ohajtó Komáromi Dávidtól, és még más hasonló két szerentsétlennektől is, nem tekéntvén az ottan lévő rekedt levegőnek voltát, vigasztaló személyét meg nem tagadta, és kegyes atyai intézeivel a' szenvedésre bátorította. Innen a' midőn mind a' boldogok, mind a' szerentsétlenek öröm könnyeket hullattak volna, áldás kívánás mellett eresztették ki kerületekből a' nagy lelkű Férjfiat.

* * *

Pesti levelek szerént: Ott ezen hónap 8-dikán öt óra tájban nagy déli szél

kerckedett, 's olly erővel dühösködött más nap is, hogy a' fákról a' gyümölcsöt nagy részént leverte, és sok fákat kitérdelt, 's ledöntött. Ezen széllel Pest tájára, Takson és Haraszi faluk, 's Dány pusztá határába temérdek Sáska Szötskö, érkezett. (Grillus-Locusta. Vesicavorus.) Mellyről Tekintetes Szent-Királyi László Első Vice-Ispány Úr tudósittatván tüstént kiment, és nem tsak azon helységek: de a' szomszédságban való lakosokat is kiharantsoltatván a' mezőre, ezen ártalmas Bogarak elemésztésére olly rendeléseket tett, hogy a' további kártétel hathatósan meggátoltatott.

* * *

Egerből Július 10-dikén 1819. Júl. 6-dikán a' Tigris tsillagzatba (külömben Hiúznak is nevezik) láttam az Üstökös, közel azon helyhez, holott Hevel 1683-ban Július' 30-dikán látott vala egyet. Ha ezen historiai észrevételből valaki azt következtetné, hogy tehát a' mi Üstökösünk egy a' Hevelével, igen igen hirtelen itélne, valamint hibázna az is, a' ki ellenkezőt állittana tsak azért, mivel a' Hevel Üstökösse az éjszaki sarktól szüntelen távozott, holott a' nriénk hozzá közelít. E' dolgot tsak akkor lehet volta képpen megítélni, minekutánna az Üstökös' e l e m e n t u m a i tökéletessen számba fognak vétethetni. Üstökös elemantumainak neveztetnek pedig 1) az Üstökös útjának a' földével való szegellete; 2) azon egyenes línea fekvése, mellyben az Üstökös és a' Földünk útjának lapjai egymást ketté hasítják; 3) A' naptól való legkissebb távolysága; 4) Ennek a' közeljárulásnak pontja az égen; 5) ugyan annak ideje. — Két külömbféle időkből látott Üstökösöket tsak akkor lehet hirtellessen egynek tartani, ha mind a' kettőnek négy első elementumj szinte meg egygyeznek. Igy találta Halley Edmond,

hogy az 1459, 1531, 1607, 's 1682. esztendőben feljegyzett Üstökösök ugyan azon egynek tsak külömbféle jelenési voltak. Ezen Üstököst, mellyet Halley az említett isméretek vezetéken 1759-re előre megjövendölt, mi, ha élünk, 1836-dikban fogjuk meglátni, 's ez az egyetlen egy Üstökös, mellyet a' Tsillagvizsgálók előre várhatnak az ideig; más akár melyik váratlanul jelenik meg.

Jul. 7-dikén hóld tölte lévén, ugyan tsak a' hóldfényne miatt; 8-dikban is tsak igen homályosan pillanthattam meg az Üstököst; tegnap pedig felhőbe borúlt az ég."

* * *

Nagy-Szombatból Julius' 7-dikén. Tegnap délután a' Posoni Káptalan *Lints* nevű faluja közepén tűz támadott, melly, mivel a' lakosoknak nagyobb része kint a' mezőn aratott, a' nagy forróság által is segítettvén, a' száraz szalma fedeleken elterjedett. Tsak kevés férjfiak voltak oda haza az éppen akkor tartott Üri-szék miatt: de ezek nem álhattak ellent a' tűz terjedésének, 's míg osztán az elszéledt emberek, a' Nagy-Szombati vízipuspák és egynéhány száz szomszéd helységbéliek segítségre szaladhattak, már ötven háznál több állott lángban. Ezek közt a' Pap és Uradalmi Tiszttség házak hamvaikban fekszenek, sok más házak fenekig leégtek, némellyekből kihordattak ugyan a' házi eszközök az útszákra, hanem ott is a' láng prédáivá lettek. Könyörületes segedelem a' vétségeken kívül szerentsélné letteknek!

* * *

Cseh Országból, Viszkáról, Jul. 11-dikén 1819.

Már itt elkezdték az aratást, a' föld termése, kivált a' gabona és buza, közönségesen szolván, Cseh Országban igen jó, hálá Istennek. Gyümöls igen kevés van, a' tavaszi hideg szelek és kemény derek elrontották. Ezen folyó hónapnak Juliusnak 4, 5, 6, 7, és 8-dik napjain, olly nagy hévség volt nálunk, hogy sok ember kívül a' mezőn a' dolgozást ki nem álhatta, sokan mondják kivált az ifjak, hogy nem emlékeznek olly nagy hévségre. Melnik körül, egy férjfi és egy szolgáló gabonát aratván, Julius' 7-dikén a' hévség miatt lerogytak, 's egyszeribe meghaltak. A' hüvelykes vetemény, borsó, lentse, lednek, azokon a' napokon elszáradtak, a' mellyek későbbi vetések voltak, épen akkor virágozván, a' virág elszáradt, az idejében vetett borsónak 's lentsének ugyan volt valami termése, de a' szalmája elszáradván, már abból is kevés, vagy semmi se lesz. Julius' 9-dik napjától fogva, meglehetősen meghivcsedett a' levegő.

H í r d e t é s .

A' legközelebb jövő Lőrintz napi Debretzeni vásárkor fog ugyan tsak Debretzenben a' Német-útszában, a' Veresmarti Ház kotyavetyén eladattatni. Ez a' Ház úgy fekszik a' megnevezett útszának felső részén, hogy az udvara három útszákra szabad: a' melly fekvésnél fogva ez az udvar igen alkalmas arra, hogy rajta a' legjövödelmesebb épületek tétessenek. A' kotyavetye fog tartatni a' vásárhétiben Hétfőn dél után.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Julius' 16-dikén 247 — 15-dikén 247 — 19-dikén 247½ — forintot.